

ФІНТЕХНОЛОГІЇ В БАНКІВСЬКОМУ БІЗНЕСІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

©2021 ХУДОЛІЙ Ю. С., ХАЛЄВІНА М. О.

УДК 336.71:004.9
JEL Classification: G21; O31**Худолій Ю. С., Халєвіна М. О.****Фінтехнології в банківському бізнесі: реалії та перспективи**

Мета статті полягає у дослідженні місця та перспектив розвитку фінтехнологій у банківському бізнесі у контексті цифровізації економіки шляхом використання теоретичних та емпіричних методів. Проаналізувавши наукові праці та публікації, було систематизовано ключові тенденції банківських інновацій в Україні й аргументовано доречність фінтехнологій у банківському бізнесі в контексті діджиталізації. Результатами дослідження є обґрунтування актуального місця фінтехнологій у банківському бізнесі шляхом виявлення потреб сучасного клієнта та ринкових умов сфери послуг грошового обігу (зростання користувачів інтернету, гаджетів, а отже, зростання обороту безготівкового користування коштами), а також прогноз перспектив: орієнтація на цінності клієнта та якість сервісів надання послуги (швидкість, гнучкість бізнес-структури та широке застосування різних технологій). Підґрунтям отриманого результату стали синтез та аналіз досягнень фінтехкомпаній на українському та світовому ринках, їх співпраця з банками, а також їх дії в умовах всесвітньої пандемії, що скоротила фінансові вливання, але одночасно спонукала до нових інновацій. Перспективами досліджень у цьому контексті є ключові тренди майбутнього, такі як вбудова фінансових послуг у нефінансовий застосунок, інтернет речей (безшовність платежів, де фокус зміщується з оплати на надання самої послуги, що забезпечує довгострокову взаємодію продавця і клієнта), характер і наслідки зміни формату надання платіжних послуг на внутрішньому ринку (PSD2). Важливими є подальші результати роботи Міністерства цифрової трансформації України та руху регулятора Національного банку України щодо цифрової розбудови фінансового сектора.

Ключові слова: фінансові інновації, фінтех-компанії, банківський бізнес, цифровізація, фінтехнології, цифрові банківські послуги.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-1-134-142>

Рис.: 5. **Бібл.:** 19.

Худолій Юлія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (просп. Першотравневий, 24, Полтава, 36011, Україна)

E-mail: yul.dov@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6962-3236>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2178701/yuliia-khudolii/>

Scopus Author ID: 57202629446

Халєвіна Марія Олегівна – магістр, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (просп. Першотравневий, 24, Полтава, 36011, Україна)

E-mail: mariya.gse@gmail.com

UDC 336.71:004.9
JEL Classification: G21; O31**Khudolii Y. S., Khalievina M. O. Financial Technology in Banking Business: Realities and Prospects**

The article aims at studying the place of and prospects for financial technology development in the banking business during the digitalization process in the economy by using both the theoretical and empirical research methods. Having analyzed research works on the topic, the authors systematize the key trends in banking innovations in Ukraine and prove the relevance of financial technology in the banking business during the current digitalization. As a result, the current place of financial technology in the banking business is determined by identifying modern customers' needs and current market conditions in the field of money services (the growing number of Internet users, gadgets, and hence the growth of the cashless money transfer turnover), and the following prospects are suggested: customer value and the quality of service provisioning (i.e., quickness, flexibility of the business structure and extensive use of various technologies). The results are based on the synthesis and analysis of the achievements of financial technology companies in the Ukrainian and world markets, their cooperation with banks, as well as their actions in the global pandemic, the latter reducing the financial inflow, but at the same time encouraging innovations. Research prospects in this context lie in suggesting the key trends of the future, such as including financial services in non-financial relations, the Internet of Things (seamless payments, where the focus shifts from payment to the service itself, providing long-term interaction between the seller and the buyer); the nature and consequences of changing the format of payment services in the domestic market (PSD2). Still, much will depend on further results of the work of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine and the actions of the regulator, i.e. the National Bank of Ukraine, concerning the digital development of the financial sector.

Keywords: banking business, digitalization, digital banking services, financial innovations, financial technology, financial technology companies.

Fig.: 5. **Bibl.:** 19.

Khudolii Yuliia S. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Taxation, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic» (24 Pershotravnevyi Ave., Poltava, 36011, Ukraine)

E-mail: yul.dov@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6962-3236>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2178701/yuliia-khudolij/>

Scopus Author ID: 57202629446

Khaliyeva Mariia O. – Master, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Politechnic» (24 Pershotravnevyyi Ave., Poltava, 36011, Ukraine)

E-mail: mariya.gse@gmail.com

Вступ. Розвиток сучасного світу неможливий без інновацій, саме нові технології та процеси виступають рушійною силою у всіх сферах. Це стосується і банківського бізнесу, який за останнє десятиріччя зазнав величезних змін і трансформацій. Але процес формування «нового» банківництва ще не завершено. На разі трендами в банківських інноваціях є максимальна цифровізація всіх процесів, роботизація, динамічне впровадження фінтехнологій. Проте наразі банки у цьому процесі виступають послідовниками, намагаючись не втратити конкурентні позиції стосовно фінтех-компаній, які досить значними темпами стають лідерами ринку банківських послуг. Сьогодні поступово займають чільне місце у системі надання банківських послуг – конкурентоспроможні фінансові технології, що налаштовані на оптимізацію процесу, зростання кількості операцій, миттєвість і швидке залучення користувачів, базуючись на постійному розвитку та розширенні можливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розробки та впровадження інновацій, їх впливу на банківський сектор досліджують такі науковці: Пантелеєва Н. М., Губа М. О., Губа О. І. [1], Карчева І. Я. Тенденції зростання діджиталізації, цифровізації та сутність фінтех-компаній висвітлені та проаналізовані у роботах Андрушків І. П., Надієвць Л. М., Гаряга Л. О., Стойко О.Я. та ін. Доробок вищезазначених науковців є дуже важливим, проте в умовах динамічних змін фінансово-економічних реалій важливо висвітлити актуальне місце фінтехнологій у банківському бізнесі та можливі зони розвитку у цьому контексті.

Мета дослідження – дослідити актуальне місце й окреслити перспективи розвитку фінтехнологій в банківському бізнесі в умовах цифрової трансформації економіки та сучасного фінансово-економічного стану світу.

Результати. Враховуючи сучасні світові тенденції щодо розвитку інноваційної банківської діяльності на базі автоматизації банківських процесів, віртуалізації та інституційних змін, справедливо представити сучасні банківські інновації, класифіковані за Карчевою І. Я. (рис. 1).

Сьогодні фінтехнології в банківському бізнесі це не питання переваги, це необхідність використання банківських онлайн-продуктів, платіжних карток із розширеними функціями, сучасних методів дистрибуції банківських продуктів, використання віртуальних валют, оверсайт, системи швидких переказів, щоденного банкінгу тощо. Дистанційний банкінг та багатоканальне обслуговування філії як екосистеми для роботи з клієнтами, адаптивна архітектура каналів – в пріоритеті для основної активної частини населення (18–50 років), темп розвитку й інформативне навантаження сьогодення вимагає функціонування цифрових і мережових технологій, CRM-технологій, з високим рівнем автоматизації та самообслуговування, включаючи багатофункціональні технології сучасного банківського бізнесу.

Тому фундаментом результативного функціонування інноваційного банківського бізнесу, на наш погляд, є віртуалізація, оптимізація бізнес-процесів, організаційно-економічні інновації; гарантування безпеки, реалізуючи діяльність на базах інтегрованих системи управління ри-

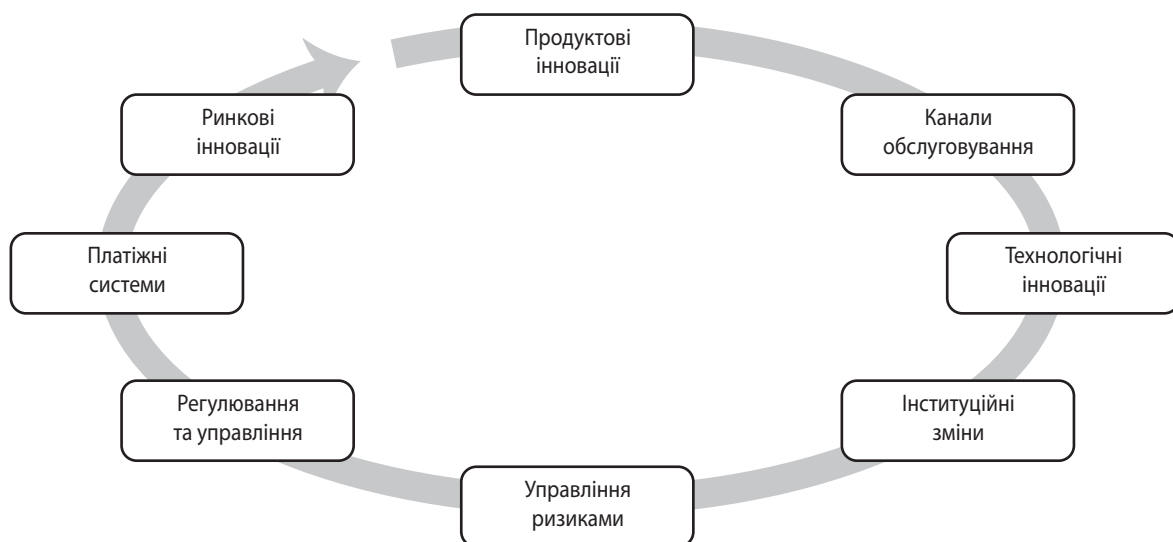

Рис. 1. Класифікація сучасних банківських інновацій за Карчевою І. Я.

Джерело: за даними [2]

зиками, скорингових моделей, прогнозування та моделювання, стрес-тестування, управління системними ризиками, вдосконалення банківського законодавства, а саме – державного регулювання інноваційного розвитку ринку банківських послуг України. Актуалізація законодавства за всіма переліченими напрямками стимулюватиме впровадження інновацій, а банки матимуть більше можливостей для підвищення своєї конкурентоспроможності.

Автоматизація, впровадження новітніх технічних засобів і провідних банківських технологій сприяють просуванню на ринок банківських продуктів і послуг, а також підвищують їх привабливість, що позитивно впливає не тільки на процвітання банківського бізнесу, а й невід’ємно збільшує об’єм безготівкового обігу грошових коштів, що є позитивним ефектом для економіки України, прослідкувати описані вище тенденції можна на рис. 2 (а, б).

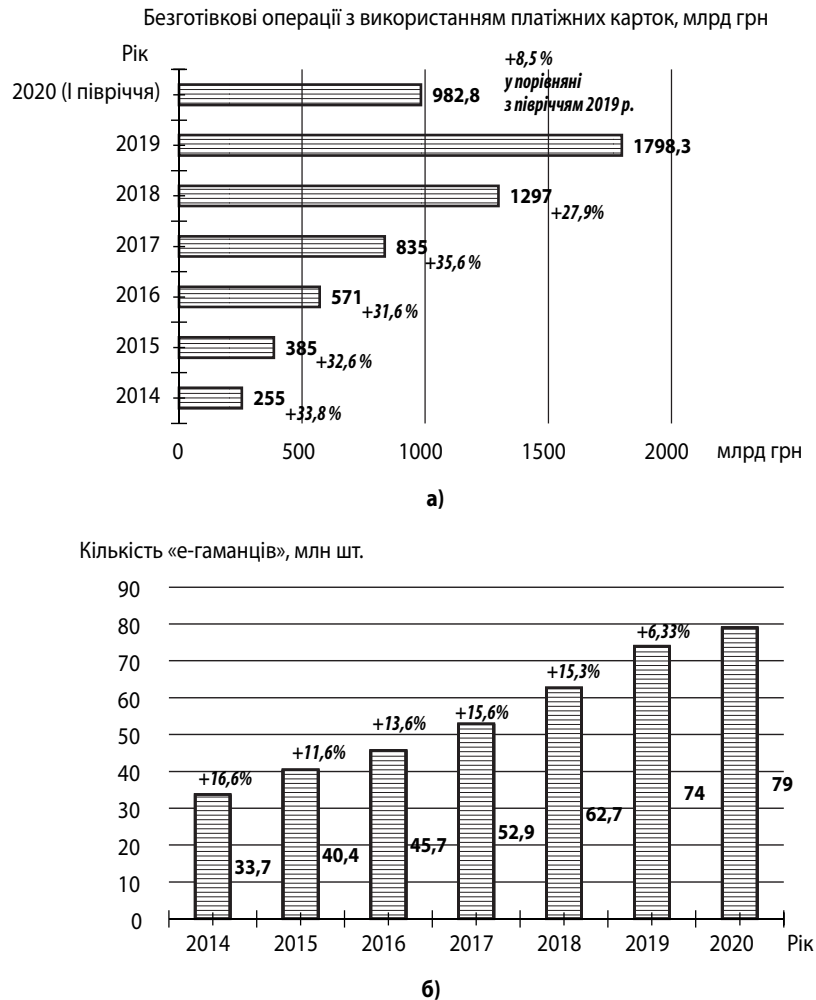

Рис. 2. Тенденції зростання об’ємів безготівкових операцій (А) та кількості «е-гаманців» (Б) в Україні за 2014–2020 рр.

Джерело: складено за даними НБУ [3]

Варто зазначити, що, за даними НБУ, за 2020 рік кількість е-гаманців (79 млн шт.) незначна, але зростання порівняно з попереднім роком досить відчутне, а обсяги операцій становлять 982,8 млрд грн за I півріччя 2020 року, що порівняно з I півріччям 2019 року має зростання +6,33 %.

Окрім цього, на кінець 2020 року значення цифрових технологій для українського суспільства стабільно зростає [4]: 71 % українців (23 млн) населення регулярно користуються Інтернетом, 69 % дорослих жителів використовують мобільні пристрої та планшети, Україна посідає 4 місце в світі за безконтактними платежами, 79,4 % платіжних терміналів підтримують безконтактну оплату.

Поряд з інноваційними зрушеннями банківських установ на фінансовому ринку з’явилися нові фінтех-компанії, що пропонують цілу низку зручних рішень на базі провідних інноваційних технологій, оптимізації банківських послуг, продають фінансові продукти на привабливіших умовах, менш затратних для споживачів, або розробляють нові платіжні інструменти та технічні рішення в ніші банківського бізнесу.

За останніми даними, на початок 2021 року в Україні працювало понад сто тридцять фінтех-компаній, основну частину яких було створено протягом останніх чотирьох років [5; 6]. Крім того, активно розвиваються необанки, такі як Monobank, SportBank, O.bank та схожі сервіси,

які працюють у сегменті Banking as a Service. Ці компанії є активними генераторами інноваційних ідей та алгоритмів щодо управління та використання грошових потоків (у межах чинного законодавства).

Аналіз трендів українського фінтех-ринку показав, що Україна розвивається в світових тенденціях і протягом 2019–2020 років найбільший приріст спостерігався серед компаній, що працюють у сфері платіжних сервісів і платформ грошових переказів, приватного та бізнес-онлайн-кредитування, а також технологій та ІТ-інфраструктури (рис. 3).

Через зростання фінансової грамотності населення та розширення розуміння своїх потреб зростає кількість фінтех-компаній у сферах платежів і мобільних гаманців, персонального та споживчого кредитування. Водночас, на погляд експертів, у найближчому майбутньому понад половину ринку фінансових технологій будуть розвивати технології штучного інтелекту та великих даних (Big data), а близько 40 % ринку розвиватиме технологію блокчейну. Однак на цей час тільки 10 % компаній володіють достатньою структурованими даними для використання у технології великих даних.

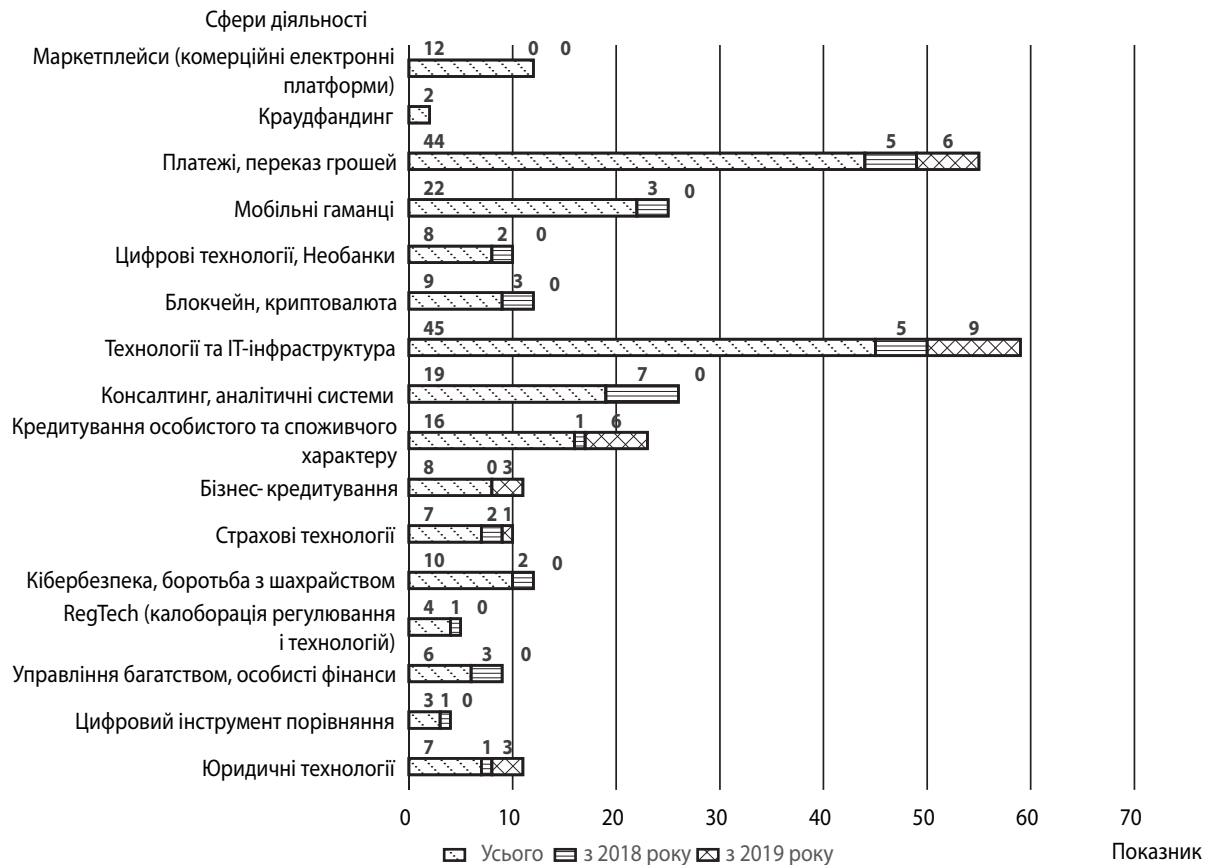

Рис. 3. Сфери діяльності фінтех-компаній та їх розподіл за сферами діяльності в Україні на кінець 2020 року

Джерело: складено за даними [7]

Основними перевагами фінтех-фірм (або фінтех-стартапів), які вони використовують для нарощення клієнтської бази, збільшення ринкової частки й скорочення витрат, є орієнтація на цінності клієнта та його потреби, гнучкість бізнес-структури, широке застосування сучасних і надсучасних технологій. Водночас низка фінтех-компаній співпрацюють із банками та міжнародними платіжними системами в розрізі окремих проектів, таких як розробка платформ для P2P карткових транзакцій, емісія платіжних карток із логотипами декількох компаній та інші платіжні послуги [6; 7; 19].

Залученість банків України до співпраці з фінтех-компаніями наведено на рис. 4 (зв'язок Bank-Fintech).

Крім вітчизняних фінтех-компаній, в банківському секторі України успішно впроваджують свої продукти іно-

земні фінтех-компанії [8; 9], наприклад Middleware. Розроблена компанією операційна хмарна система Corezoid, яка здатна генерувати рішення та алгоритми для діджиталізації процесів управління компанією, а саме управляти технікою та програмним забезпеченням будь-якої складності, комунікаціями, людьми та інше, використовується Приват-Банком, ПУМБ, банком «Восток». Для «А-банку» компанія Middleware здійснила розробку сервісу спільного доступу до кредитних карток, що дозволяє тримачу картки відправляти кошти зі списку в мобільному додатку банку, керувати лімітами в розрізі сум і часових періодів, надавати доступ до своєї картки Mastercard визначеним користувачам. Банк «Піреус» уклав договір з Middleware на розбудову нової повнофункціональної платформи дистанційного банкінгу, що буде працювати для всіх клієнтських сегментів.

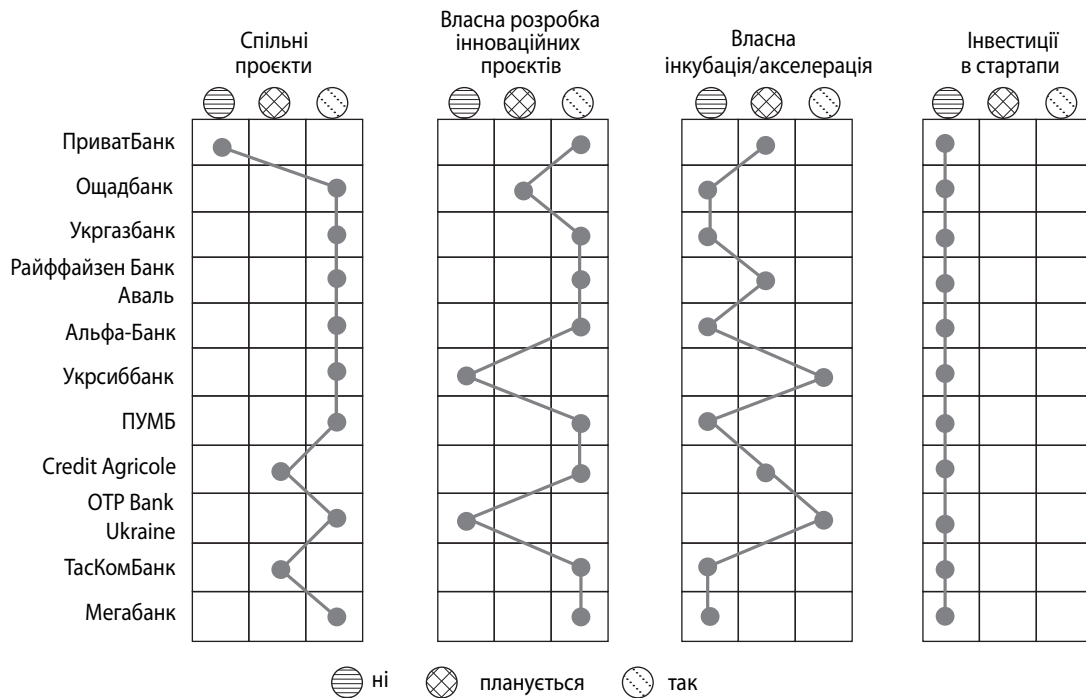

Рис. 4. Залученість банків України до співпраці з фінтех-компаніями

Джерело: складено за даними [5; 6]

Ще одним акселератором впровадження фінансових технологій в банках України є платіжна система Visa. Так, разом з Ощадбанком було розроблено і впроваджено систему, що дозволяє здійснювати оплату проїзду в громадському транспорті за допомогою безконтактних пластикових карток (впроваджено в Житомирі, Тернополі, Чернігові, Івано-Франківську, Краматорську). Ще одним спільним продуктом є розробка технології Tap to Phone – здійснення безконтактної оплати через смартфон. Разом із ПриватБанк та Kasta було впроваджено біометричну систему оплати покупок за допомогою Face ID. Також разом із ПриватБанком було запроваджено чат-бот, який надає змогу зробити замовлення в закладах харчування та відразу оплатити безпосередньо в чат-боті. Також разом із банками-партнерами Visa реалізує технологію Scan to pay для здійснення безконтактної оплати за допомогою QR-коду.

Значним фактором, який стимулював впровадження нових технологій та роботу із фінтех-компаніями банків України, став вихід у 2017 році на банківський ринок абсолютно онлайн-банку Monobank, який працює на підставі ліцензії Універсал Банку [9]. Monobank відразу ж отримав ряд нагород, які підтвердили його інноваційність та значення для розвитку фінтеху в Україні: перемога в номінації «Найкращий український FinTech-стартап», нагорода PaySpace Magazine Awards, номінація «Необанк року» премії FinAwards 2018. Банк надає значний спектр платіжних послуг, які мають певні переваги, такі як кредитні ліміти з пільговим періодом, розстрочки, кешбек на покупки, безкоштовну оплату комунальних послуг. Банк постійно онов-

лює продуктову лінійку, впроваджує новації та розвивається. Так, станом на кінець 2020 року у банку нараховувалося понад 3 млн клієнтів.

У результаті партнерства Оксі Банку і IT-компанії Duvotech у жовтні 2019 було запущено ще один необанк «SportBank». Банк робить акцент на спортивних категоріях, тобто так званий «спортивний кешбек» до 10 % на всі платежі, що пов'язані зі спортом, – магазини спортивного одягу та товарів, клуби, секції, студії танців, боулінг, білярд тощо.

У 2020 році було запущено ще три необанки – todobank, O.bank та izibank. Ці банки пропонують клієнтам кілька продуктів, які мають низку значних переваг через впровадження останніх технологій щодо спрощення банківських процесів і високий рівень клієнтської підтримки і комунікації [8].

Впровадження та розбудова фінтех-ринку України підтримано на рівні Національного банку України. Підтвердженням цього є візія і місія фінансового сектора України 2025 року – одним із стратегічних напрямів «Стратегії розвитку фінансового сектора України» визначено «інноваційний розвиток», що включає в себе [8]:

- розвиток відкритої архітектури фінансового ринку та оверсайта;
- забезпечення розвитку ринку Fin Tech, цифрових технологій та платформи регуляторів;
- забезпечення розвитку Sup Tech&Reg Tech (наглядові технології та регуляторні технології)
- розвиток цифрової економіки.

З вище наведеного можна зробити висновок, що співпраця банків та фінтех компаній – це перемога для обох сторін. Перевагою банків є напрацьована клієнтська база, репутація та фінансові ресурси. Проте традиційний устрій банків залишає мало місця для розробки інноваційних проектів. Водночас фінансові компанії мають високий інноваційний потенціал, регулярний моніторинг ринку, але брак фінансування та клієнтської бази. Тому спільні проекти дозволяють мінімізувати недоліки та примножити переваги обох партнерів. За прогнозами Асоціації фінтех та інноваційних компаній [9], у найближчій перспективі основними напрямками спільної роботи стануть: платіжні сервіси, системи штучного інтелекту, Big Data, автоматизація бізнес-процесів і кібербезпека.

Пандемія 2020-го року стала економічно-фінансовим викликом для усього світу – відповідно внесла свої корективи. Для банків це послужувало додатковим стимулом розвитку інновацій і збільшила потребу в нових технологіях. Зважаючи на потребу оптимізації у 2021 році, скоріше за

все, можна очікувати на скорочення банківських відділень в умовах стабільного зростання охоплення банківського сектора.

Розрив між технологічно розвинутими банками та банками із застарілими операційними моделями буде збільшуватись, крім того, банківські структури, що недостатньо інвестували у технології в докризовий час, навряд чи знайдуть ресурси у 2021 році.

Розглянемо вплив COVID-19 на розвиток та діяльність фінтех-компаній. Експерти фінансово-аналітичної платформи «CB Insights» (США) [10] проаналізували інвестиційну складову Fintech, згідно з їх дослідженнями: пандемія COVID-19 суттєво вразила цю сферу, істотно скоротивши фінансові вливання в стартапи з боку венчурного капіталу (рис. 5) і збільшивши кількість злиття і поглинань на світовому ринку цифрових інновацій. Очікувані наслідки економічної кризи – зниження прибутковості структур Fintech у зв'язку зі скороченням споживчих і корпоративних витрат користувачів.

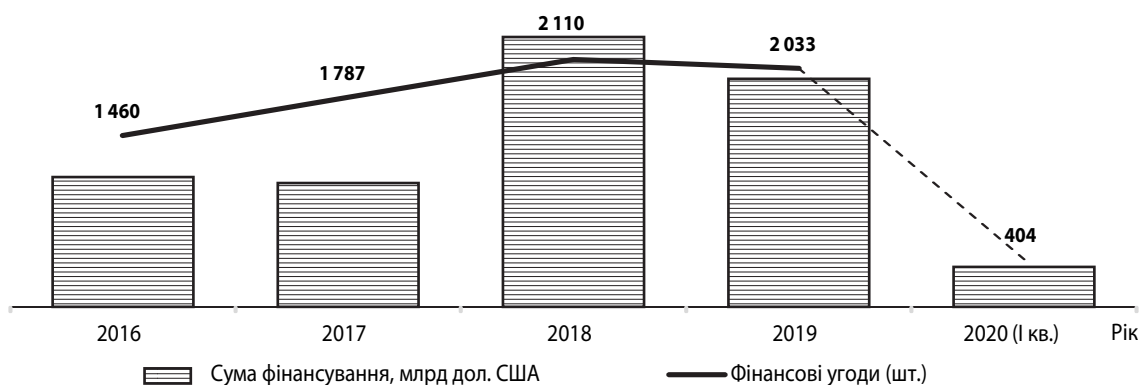

Рис. 5. Вливання венчурного капіталу у Fintech 2016–2020 рр., (I кв.) [12]

Дослідження «CB Insights» є дуже важливими і для української сфери Fintech. Адаже загальновідомо, що світова економічна криза найсильніше б'є по економіках країн, що розвиваються, в число яких входить Україна.

Спахи COVID-19 в першу чергу вплинули на інвестиційні плани, в більшості фінансування було відкликано, про що свідчать статистичні дані дослідження «CB Insights» [114 12]. У звітному періоді фінансування стартапів Fintech з боку венчурного капіталу скоротилося до 6,1 млрд доларів США при кількості 404 угод (найгірший результат порівняно з 2016 р. щодо кількості Fintech угод та найнижчі показники порівняно з 2017 р. щодо обсягів фінансування Fintech).

Також, враховуючи прогнози щодо глобальної економічної рецесії, інвестори переважно відмовилися від фінансування Fintech проектів на початковій стадії (серія «А», I квартал 2020 року – всього 1,1 млрд дол. на 228 операцій), зосередившись на якості інвестиційних портфелів.

Відповідно, характерними рисами кризового періоду стали [12; 13]:

- мінімальне виникнення нових «єдинокорів» (компаній з технологічної індустрії, ринкова вартість яких оцінюється в \$1 млрд і більше). Так, у пер-

шому кварталі з'явилося лише 3 нових «єдинокорів» – «Flywire» і «Highradius» (США, капіталізація: по 1 млрд дол.), а також – «Pine Labs» (Індія; 1,68 млрд дол.);

- збільшення кількості злиття і поглинань. У цьому контексті варто зазначити покупку компанією «VISA» за 5,3 млрд дол. Fintech стартапу «Plaid», а також придбання компанією «Intuit's» за 7,1 млрд дол. Fintech структури «Credit Karma».

Відповідно до статистичних даних [14]: частка світового стану інвестування фінтехнологій в Азії, Північній Америці, Австралії, Південній Америці та Африці скоротилася більш ніж на чверть порівняно з попереднім періодом.

В Азії обсяг фінансування в 1-му кварталі 2020 року знизився на 69 % (до 883 млн доларів США), а обсяг угод – на 23 % порівняно з попереднім кварталом.

Щодо Китаю – показники звітного кварталу виявилися найнижчими починаючи з 2015 року через режим повної ізоляції від світу у зв'язку з протидією спалаху COVID-19 (укладено лише 29 угод на загальну суму 175 млн дол.).

У США обсяги інвестицій в Fintech стартапи скоротилися, але ситуація не критична порівняно з Китаєм (148 угод на загальну суму в 3,31 млрд дол.; у 2019 в серед-

ньому щоквартальні інвестиції становили 4,47 млрд дол.). Якщо тенденція відносної активності Fintech збережеться, то в умовах пандемії – річне падіння обсягу цього ринку виявиться незначним порівняно з попереднім роком.

Невелике, але збільшення фінансування спостерігається в Європі, що обумовлено чотирма мегараундами (інвестиції понад 100 млн дол. США), включаючи «Revolut», серії «D» вартістю 500 мільйонів доларів і «Qonto» серії «C» – у 115 млн дол. США.

Сьогодні Fintech розглядається як найбільш потужний інструмент для досягнення операційної ефективності і є однією з головних конкурентних переваг. І це стосується багатьох сфер – від кредитування, факторингу, страхування, програмного забезпечення для трансферів, платежів і процесингу до маркетплейсів, цифрових комерційних платформ, управління активами, іпотеки, регуляторного і податкового ризик-менеджменту тощо.

У сфері надання банківських послуг активно поширюється зв'язок Bank-Fintech на світових просторах. Огляд останніх світових новин [14] свідчить, що банки Великої Британії та Європи мають тенденції використання Fintechs у рамках Open Banking, а Fintechs зі своєї сторони беруть на себе ініціативу співпрацювати з фінансовими установами та пропонують свої технології, намагаючись розширити корпоративні послуги на просторах банків. За джерелом PYMNTS (інтернет-видання США про бізнес та економіку), розглянемо приклади партнерської співпраці зв'язку Bank-Fintech, ініційовані в травні 2020 року в умовах світової пандемії COVID-19.

1. TrueLayer для здійснення державних платежів Великої Британії

Згідно зі звітом SmartCitiesWorld [14] уряд Великої Британії надав дозвіл співпраці API TrueLayer (платіжна система Open Banking), для роботи з державними структурами, зокрема у рамках угоди з CCS (Crown Commercial Service's є частиною кабінету Кабміну Великої Британії, що формує напрямок роботи, надає консультації та комерційні послуги державному сектору з метою економії коштів для платників податків). Технологія інтерфейсу прикладного програмування TrueLayer (API) підтримує прийняття платежів з акцентом на швидкість та безпеку транзакції, не вимагаючи від платників надання кредитних чи дебетових карток.

2. LiquidX – зв'язок банків з технологією торгового фінансування

Технологічна компанія з торгового фінансування LiquidX [16] надає можливість здійснювати операції в разі нестачі оборотних коштів, як альтернатива кредитної лінії і факторингу. Унікальність полягає у можливості банку (при співпраці у партнерстві з даною технологією) запропонувати корпоративним клієнтам єдину платформу торгового фінансування для здійснення операцій в області фінансів ланцюжка поставок, дебіторської заборгованості та страхування торгових кредитів, а також отримувати такі переваги, як функції зниження ризиків.

3. RevoluPAY отримав ліцензію PSD2

Центральний банк Іспанії надав ліцензію на PSD2 технологічній фірмі RevoluPAY, що стала першою канадською компанією, яка отримала загальноєвропейську лі-

цензію на відкриту банківську діяльність PSD2 [15; 17]. Це партнерство Bank-Fintech сприятиме посиленню банківської конкуренції та активізації участі нетрадиційних банків в платіжній галузі, забезпечить рівні умови, гармонізує захист споживачів, а також права та обов'язки постачальників і користувачів платежів. Основні цілі директиви PSD2 – створення більш інтегрованого ринку платежів, що робить цифрові платежі безпечнішими, ефективнішими та захищає самих споживачів.

4. Інструмент пошуку рішень пов'язує банки з Finserv

Finserv вже допоміг сотням організацій знайти рішення віддаленого ведення депозитів, тепер розширюється, щоб охопити все більш широкий перелік рішень, включаючи інтегровану дебіторську заборгованість, АСН (платіжний метод у США), швидші платежі, управління ризиками тощо. Нова покращена програма Solution Finder [18], яка направлена саме на пошук рішень онлайн, по телефону, електронній пошті є більш зручною, швидшою альтернативою, частково безкоштовною для організацій, що шукають послуги та рішення, пов'язані з платежами, особливо в умовах соціального дистанціювання, коли традиційний процес дослідження і відбору постачальників послуг (торгові виставки, конференції, особисті зустрічі) серйозно ускладнено. Ключовим прикладом успіху є Казначейство США, яке використовувало засіб пошуку рішень, з метою модернізації платежів. Заповнивши просту форму запиту Solution Finder і зв'язавшись з постачальниками рішень, Казначейство США вибрало Ensenta в якості свого постачальника послуг, з яким вони продовжують працювати сьогодні.

Висновки. Таким чином, за результатами нашого дослідження варто зробити такі висновки.

1. Фінансові технології зайняли чільне місце у розвитку банківського бізнесу та є його рушійною силою. Загальна трансформація економік світу, їх прискорення та автоматизація, з однієї сторони, вимагає значних змін у структурі та організації банківської діяльності – від автоматизації всіх процесів, їх діджиталізації, переведення всіх банківських продуктів в онлайн-сегмент до зміни архітектури бізнес-процесів банків та їх інтеграції із фінтех-компаніями. З іншої сторони, змінюються вимоги суспільства до банківських продуктів, зростає кількість і якість користувачів Інтернету та мобільних пристроїв.
2. Фінансові компанії, які займаються фінтехом, розвиваються значно динамічніше за банки, а наразі є основними конкурентами в таких напрямках, як переказ коштів, електронні гаманці, мікрокредитування, що стимулює банківську систему до співпраці з фінтех-компаніями, як вітчизняними, так і міжнародними. Такі колаборації сприяли появі в Україні необанків, бум яких відбувся у 2020 році – на ринок вийшло вже три фінансові структури.
3. Пандемія коронавірусу також значним чином стимулювала розвиток технологій у фінансовому секторі, швидкість їх впровадження та адаптивність до нових вимог користувачів. Але паралельно

з цим скоротилися інвестиції у фінтех-стартапи з боку венчурних інвесторів.

- Трендами розвитку фінансових технологій у банківському бізнесі є такі напрями, як: подальший розвиток необанків і їх сфокусованість на потребах клієнта, широке використання цифрових валют, побудова фінансово-цифрових екосистем, широке використання підходу «купуй зараз, плати пізніше», подальше зростання сегмента онлайн-кредитування, розширення застосування біометрики та штучного інтелекту. Ключовими перспективами є розширення екосистеми фінансових послуг у ході повної реалізації директиви PSD2 та запуск повноцінної регуляторної «пісочниці» або Sandbox в Україні для налагодження взаємодії фінансових регуляторів із фінтех-компаніями, з можливістю тестувати фінансові інновації, забезпечуючи високий рівень захисту прав споживачів і безпеку даних.

Також важливим є подальший аналіз нішової орієнтації на певні категорії клієнтів та вибудова рішень навколо їх потреб. Фокус на цінностях клієнта, новий рівень сервісу.

Крім того, на початку 2021 року Національний банк приєднався до Глобальної мережі фінансових інновацій (Global financial innovation network, GFIN). Очікується, що це дозволить регулятору підвищити рівень проникнення інновацій у фінсектор і сприятиме реалізації Стратегії розвитку Фінтеху в Україні, а саме побудові повноцінної фінтех-екосистеми з інноваційними фінансовими сервісами та доступними цифровими послугами.

ЛІТЕРАТУРА

- Губа О. І., Губа М. О. Вплив інновацій на світовий розвиток банківської справи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2019. Вип. 36. С. 130–136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_36_20
- Карчева І. Я. Сучасні тенденції інноваційного розвитку банків України в контексті концепції банк 3.0. *Фінансовий простір*. 2015. № 3. С. 299–305.
- Платежі та розрахунки, 2019 рік // Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/payments/nocash>
- Майже 23 млн українців регулярно користуються Інтернетом. URL: <https://mind.ua/news/20204323-majzhe-23-mln-ukrayinciv-regulyarno-koristuyutsya-internetom-doslidzhennya>
- Інновації та розбудова фінтех-ринку України – у фокусі уваги Національного банку // Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/innovatsiyi-ta-rozbudova-finteh-rinku-ukrayini--u-fokusi-uvagi-natsionalnogo-banku>
- Фінтех-2019: Дослідження українського ринку фінансових технологій. URL: <http://www.management.com.ua/tend/tend1139.htm>
- Каталог фінтех-компаній України 2020. URL: <https://fintechua.org/market-map>.
- Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року // Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy2025.pdf
- Фінтех в Україні. URL: <https://data.unit.city/fintech>

10. Банки та фінтех-компанії: чи очікується перерозподіл ринку? URL: <http://finpuls.com/ua/financial/reviews/news/Banki-ta-fnteh-kompan-chi-ochkutsya-pererospodil-rinku.htm>

11. Полтев А. Коронавірус вдарив і по глобальному Фінтех: головні висновки звіту «CB Insights» за 1-й квартал 2020. URL: <https://investgazeta.ua/blogs/anton-poltiev-kak-koronavirus-udaryl-i-po-globalnomu-fintech>.

12. The State Of Fintech Q1'20 Report: Investment & Sector Trends To Watch. URL: <https://www.cbinsights.com/research/report/fintech-trends-q1-2020/>

13. Необанки на карантині: як FinTech переносит стресс-тест коронавірусом. URL: <https://psm7.com/mobileyebanki/neobanki-na-karantine-kak-fintech-perenosit-stress-test-koronavirusom.html>

14. Fintechs take the lead in bank collaboration. Payments News & Mobile Payments Trends, Consumer Payments News, Financial Technology News // PYMNTS.com. URL: <https://www.pymnts.com/news/b2b-payments/2020/bank-fintech-open-api-collaboration/>

15. GlobeNewswire. Revolugroup canada inc. central bank of spain grants psd2 license to revolutpay. Yahoo Finance – Stock Market Live, Quotes, Business & Finance News. URL: <https://finance.yahoo.com/news/revolugroup-canada-inc-central-bank-163635239.html>

16. LiquidX launches white-label trade finance offering for corporate banks // GlobeNewswire News Room. URL: <https://www.globenewswire.com/news-release/2020/05/27/2039393/0/en/LiquidX-launches-white-label-trade-finance-offering-for-corporate-banks.html>

17. New solution finder service helps financial institutions and businesses find qualified payments solution providers // PR Newswire: press release distribution, targeting, monitoring and marketing. URL: <https://www.prnewswire.com/news-releases/new-solution-finder-service-helps-financial-institutions-and-businesses-find-qualified-payments-solution-providers-301063416.html>

18. UK government and TrueLayer forge API banking deal. Smart Cities World. URL: <https://www.smartcitiesworld.net/news/news/uk-government-and-truelayer-forge-api-banking-deal-5326>

19. Худолій Ю., Свистун Л. А. Роль фінансових технологій в розвитку банківського бізнесу в Україні // Банківська система: устійчивість і перспективи розвитку : сб. науч. ст. XI Междунар. науч.-практ. конф. по вопросам банковской экономики. 2020. Т. 1. С. 142–146. URL: https://rep.polestu.by/bitstream/123456789/21142/1/Khudolii_lu.S_Svistun_L.A_Rol_finansovykh_tekhnologii_v%20razviti%20bankovskogo%20biznesa%20v%20Ukraine.pdf

REFERENCES

- “Banky ta fintekh-kompanii: chy ochikuietsia pererospodil rynku?” [Banks and Fintech Companies: Is Market Redistribution Expected?]. <http://finpuls.com/ua/financial/reviews/news/Banki-ta-fnteh-kompan-chi-ochkutsya-pererospodil-rinku.htm>
- “Fintechs take the lead in bank collaboration”. Payments News & Mobile Payments Trends, Consumer Payments News, Financial Technology News. <https://www.pymnts.com/news/b2b-payments/2020/bank-fintech-open-api-collaboration/>
- “Fintekh v Ukraini” [Fintech in Ukraine]. <https://data.unit.city/fintech>

"Fintekh-2019: Doslidzhennia ukrainskoho rynku finansovykh tekhnolohii" [Fintech-2019: Research of the Ukrainian Market of Financial Technologies]. <http://www.management.com.ua/tend/tend1139.html>

"GlobeNewswire. Revolutgroup canada inc. central bank of spain grants psd2 license to revolutpay. Yahoo Finance - Stock Market Live, Quotes, Business & Finance News". <https://finance.yahoo.com/news/revolutgroup-canada-inc-central-bank-163635239.html>

Huba, O. I., and Huba, M. O. "Vplyv innovatsii na svitovyi rozvytok bankivskoi spravy" [The Impact of Innovation on the Global Development of Banking]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya : Ekonomika i menedzhment*. 2019. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_36_20

"Innovatsii ta rozbudova fintekh-rynku Ukrainy - u fokusi uvahy Natsionalnoho banku" [Innovations and Development of the Fintech Market of Ukraine are the Focus of the National Bank]. *Natsionalnyi bank Ukrainy*. <https://bank.gov.ua/news/all/innovatsiyi-ta-rozbudova-fintekh-rynku-ukrayini--u-fokusi-uvagi-natsionalnogo-banku>

"Kataloh fintekh-kompanii Ukrainy 2020" [Catalog of Fintech Companies of Ukraine 2020]. <https://fintechua.org/market-map>

Karcheva, I. Ya. "Suchasni tendentsii innovatsiinoho rozvytku bankiv Ukrainy v konteksti kontseptsii bank 3.0" [Current Trends in the Innovative Development of Ukrainian Banks in the Context of the Concept of Bank 3.0]. *Finansovyi prostir*, no. 3 (2015): 299-305.

Khudoliy, Yu., and Svistun, L. A. "Rol finansovykh tekhnologiy v razvitii bankovskogo biznesa v Ukraine" [The Role of Financial Technologies in the Development of Banking Business in Ukraine]. *Bankovskaya sistema: ustoychivost i perspektivy razvitiya*. 2020. https://rep.polessu.by/bitstream/123456789/21142/1/Khudolii_lu.S_Svistun_L.A_Rol_f finansovykh_tekhnologii_v%20razvitii%20bankovskogo%20biznesa%20v%20Ukraine.pdf

"LiquidX launches white-label trade finance offering for corporate banks". *GlobeNewswire News Room*. <https://www.globenewswire.com/news-release/2020/05/27/2039393/0/en/LiquidX-launches-white-label-trade-finance-offering-for-corporate-banks.html>

"Maizhe 23 mln ukrainsiv rehularno korystuiutsia Internetom" [Almost 23 Million Ukrainians Regularly Use the Internet]. <https://mind.ua/news/20204323-majzhe-23-mln-ukrayinciv-regulyarno-koristuyutsya-internetom-doslidzhennya>

"Neobanki na karantine: kak FinTech perenosit stress-test koronavirusom" [Neobanks in Quarantine: How FinTech Tolerates the Coronavirus Stress Test]. <https://psm7.com/mobilnye-banki/neobanki-na-karantine-kak-fintech-perenosit-stress-test-koronavirusom.html>

"New solution finder service helps financial institutions and businesses find qualified payments solution providers". *PR Newswire: press release distribution, targeting, monitoring and marketing*. <https://www.prnewswire.com/news-releases/new-solution-finder-service-helps-financial-institutions-and-businesses-find-qualified-payments-solution-providers-301063416.html>

"Platezhi ta rozrakhunky, 2019 rik" [Payments and Settlements, 2019]. *Natsionalnyi bank Ukrainy*. <https://bank.gov.ua/payments/nocash>

Poltev, A. "Koronavirus vdaryv i po hlobalnomu Fintekh: holovni vysnovky zvituv «CB Insights» za 1-i kvartal 2020" [Coronavirus Hits Global Fintech: Key Findings of CB Insights Report for Q1 2020]. <https://investgazeta.ua/blogs/anton-poltiev-kak-koronavirus-udaril-i-po-globalnomu-fintekh>

"Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2025 roku" [Strategy for the Development of the Financial Sector of Ukraine until 2025]. *Natsionalnyi bank Ukrainy*. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy2025.pdf

"The State Of Fintech Q1'20 Report: Investment & Sector Trends To Watch". <https://www.cbinsights.com/research/report/fintech-trends-q1-2020/>

"UK government and TrueLayer forge API banking deal". *Smart Cities World*. <https://www.smartcitiesworld.net/news/news/uk-government-and-truelayer-forge-api-banking-deal-5326>

Стаття надійшла до редакції 08.02.2021 р.